

§ 4

Kaupunginmuseon johtokunnan lausunto Tuomarinkylän kartanon alueen asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12072

HEL 2011-001570 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon Tuomarinkylän asemakaavan muutosehdotuksesta.

Tuomarinkylä on vanhimpia mainittuja kyliä Helsingissä. Tuomarinkylän kartanon historialliset pellot, kartanorakennukset, kartanon pihapiiri ja kartanopuisto, ensimmäisen maailmansodan linnoitteet, Vantaanjoen varsi avoimine näkymineen ja historialliset tielinjat muodostavat yhdessä Tuomarinkylän kartanon valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman.

Tuomarinkylän kartanon alue suojellaan kokonaisuutena ja yksittäiset kulttuurihistoriallisesti ja/tai rakennustaiteellisesti arvokkaat rakennukset varustetaan suojelumerkinnöin. Niin ikään alueen ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet ja historiallinen tiestö suojellaan. Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan mm. suurikokoisen maneesirakennuksen rakentaminen ja tallien laajennukset. Uusi maneesirakennus tulee muuttamaan maisemaa rakennetummaksi, mutta sen sijoituspaikalla ja maisemointiin liittyvillä määräyksillä on pyritty vähentämään maneesin rakentamisesta koituvia haittavaikutuksia.

Kaupunginmuseon johtokunta puoltaa asemakaavan hyväksymistä.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginmuseon johtokunta päättäne antaa seuraavan lausunnon Tuomarinkylän asemakaavan muutosehdotuksesta.

Tuomarinkylä on vanhimpia mainittuja kyliä Helsingissä. Tuomarinkylän kartanon historialliset pellot, kartanorakennukset, kartanon pihapiiri ja kartanopuisto, ensimmäisen maailmansodan linnoitteet, Vantaanjoen varsi avoimine näkymineen ja historialliset tielinjat muodostavat

yhdessä Tuomarinkylän kartanon valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman.

Tuomarinkylän kartanon alue suojellaan kokonaisuutena ja yksittäiset kulttuurihistoriallisesti ja/tai rakennustaiteellisesti arvokkaat rakennukset varustetaan suojelumerkinnöin. Niin ikään alueen ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet ja historiallinen tiestö suojellaan. Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan mm. suurikokoisen maneesirakennuksen rakentaminen ja tallien laajennukset. Uusi maneesirakennus tulee muuttamaan maisemaa rakennetummaksi, mutta sen sijoituspaikalla ja maisemointiin liittyvillä määräyksillä on pyritty vähentämään maneesin rakentamisesta koituvia haittavaikutuksia.

Kaupunginmuseon johtokunta puoltanee asemakaavan hyväksymistä.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutoksessa Tuomarinkylän kartanon lähialue ja puisto säilyvät museo- ja näyttelyrakennusten korttelina ja suojeltuna puistona. Peltotalueet säilyvät viljelykäytössä. Asemakaavan muutos mahdollistaa Tuomarinkylän kartanon ratsastuskeskuksen tallien laajentamisen, uuden maneesin rakentamisen ja ratsastuskeskuksen toiminnan kehittämisen. Metsä- ja maatyökeskuksessa on mahdollista rakentaa uudet sosiaalitilat ja konehalli.

Vinttikoiraradan alueelle on mahdollista rakentaa uusi lisärakennus. Liikennejärjestelyissä ja pysäköinnissä on otettu huomioon kilpailutoiminnan tarpeet.

Tuomarinkylän kartanon viljelysmaisemassa on ollut peltoja 1400-luvulta lähtien. Kartanoympäristö muodostaa Helsingissä ainoan 1700-luvun asussa säilyneen, ainutlaatuisen kartanomiljöön. Kustavilaistyylinen muotopuutarha on ollut Herttoniemen kartanopuiston ohella suurisuuntaisin yritys puutarhataiteen alalla. Kulttuurimaisema ja kartano muodostavat kartanolaitosta hyvin kuvastavan kokonaisuuden. Kulttuurihistoriallisesti arvokas kasvillisuus ilmentää alueen historian kerroksellisuutta.

Kartanopuisto

Kartanon historiallisesti arvokkaiden rakennuskannan ohella keskeisiin suojelukohteisiin kartanoalueella kuuluu Tuomarinkylän kartanon historiallinen kartanopuisto, joka perustettiin 1790-luvulla ja joka edusti kustavilaisen muotopuutarhan ihanteita keskiakseliin perustuvalla suoralinjaisella korttelisommitelmallaan. Toinen merkittävä vaihe kartanopuiston historiassa oli vuosina 1894–1917, jolloin maanviljelysneuvos Jakob Kavaleff istutti puutarhaan ja kartanonmäelle

runsaasti harvinaisia koristekasveja ja perusti Helsingin seudun ensimmäisen koepuutarhan ja taimitarhan. Kavaleffin jälkeen puisto vähitellen villiintyi ja rapistui kunnes se 1960-luvulla kunnostettiin nykyiseen asuunsa.

Historialliset tiet

Vanha mahdollisesti keskiaikainen tie kulkee Vanhastakaupungista Helsingin pitäjän kirkolle kartanon mies- ja karjapihan välistä. Nykyinen Weckströminpolku koivukujineen on peräisin 1600-luvulta. Se on toiminut tarpeellisena kulkuyhteytenä kylän ja joen välillä. Kartanosta on ollut yhteys pohjoiseen, Haltialaan, josta tie on haarautunut Niskalaan ja Vantaanjoen yli kirkonkylään. Itä-Pakilasta tuleva tie tunnetaan nykyisin nimellä Kartanomuseontie ja Haltialaan johtava tie Kavaleffintie.

Linnoituslaitteet

Tuomarinkylän kartanon alueella on pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan linnoitteista tukikohta XV, asemat 1 (Tuomarinkylän kartano) ja 2 (Lystikukkula). Kartanon peltojen ansiosta asemaan liittynyt laaja ampuma-ala on edelleen nähtävissä. Asemien ohi kulkee mukulakivettytykkitie, joka on osittain peitetty hiekalla.

Tuomarinkylän kartanon ja Lystikukkulan I maailmansodan aikaisten linnoituslaitteiden rakentaminen aloitettiin 1915. Kartanon mäen länsipuolella on taistelu- ja yhdyshautoja, joiden yhteydessä on kolme tulipesäkettä sekä kallioon louhittu suojahuone. Itäpuolella on maatuneita maahautoja. Lystikukkulan pohjoispuolella on betonisia tulipesäkkeitä, maahautoja ja sortunut suojahuone.

Esittelijä

Museon tutkijat ovat olleet tiiviisti mukana asemakaavan muutoksen valmistelussa suojelutavoitteiden osalta. Tuomarinkylän kartanoalueesta on tehty ympäristöhistoriallinen selvitys ja kasvillisuusselvitys vuonna 2011. Asemakaavan muutos tuo alueelle lisää rakentamista, joista suurin ja maisemassa eniten näkyvä rakennus on maneesirakennus alueen pohjoisosassa, Tuusulanväylän puolella. Vanhojen tallirakennusten laajennukset niin ikään tulevat mahdollisiksi. Hevosmäärän kasvun seurauksena tarvitaan myös jaloittelulaitauksia lisää.

Suojelukohteet

Lähes koko kaava-alue kuuluu Tuomarinkylän kartanon valtakunnallisesti merkittävää rakennettuun kulttuuriympäristöön. Aluerajaus on osoitettu merkinnällä (rky). Asia on todettu myös kaavamääräyksissä: Alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. (RKY 2009, Tuomarinkylän kartano historiallisine peltoalueineen Vantaanjokivarren kulttuurimaisemassa).

Valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisemakokonaisuus on otettu huomioon kartanokokonaisuutta koskevissa suojelumääräyksissä siten, että kartanoaluetta ympäröivät historialliset peltoalueet suojellaan merkinnällä MA/s.

Kartanopuistosta on annettu määräys VP/s ja puiston osa-alueita koskevat määräykset s-1, s-2, s-3, s-4, s-5 ja s-6. Tavoitteena on vahvistaa kartanopuiston, kartanonmäen (Kaisanmäki) ja talouspihan historiallista arvoa.

Rakennuksia koskevat seuraavat suojelumääräykset: korttelin 35075 kartanorakennukset (sr-1), pieni mökki vaunuvajan lähellä (sr-1e), kartanon vanhat piharakennukset (sr-2), vanha vaunuvaja (sr-2v), kartanon vanhat talousrakennukset (sr-2t). Historialliset tiet, säilynyt tykkitieosuus, linnoituslaitteet ja muinaismuistokohteet suojellaan seuraavilla määräyksillä:

Kaisanmäen ja Lystikukkulan linnoituslaitteet ja tykkitie Lystikukkulalla on osoitettu merkinnällä (sm-1), Kartanomuseontie ja Weckströmin polku on osoitettu merkinnällä (sm-2), Tuomarinkyläntie on osoitettu merkinnällä (sm-3) ja Kavaleffintie ja Tuomarinkyläntien alkuosa merkinnällä (sm-4). Tiet tulee säilyttää sorapintaisina.

Asemakaavan muutos ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Suunnittelussa on parhaalla mahdollisella tavalla pyritty ottamaan huomioon rakennetun kulttuuriympäristön ja valtakunnallisesti arvokkaan Vantaanjokilaakson maisema-alueen.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Tiedoksi

Museoviraston, kulttuuriympäristön suojelu

24.01.2012

Ypky/2

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 10.01.2012 § 5

HEL 2011-001570 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antaa ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Eeva Pitkänen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31517
eeva.pitkanen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 15.11.2011 § 363

HEL 2011-001570 T 10 03 03

Ksv 0694_1, karttaruutu H7

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- lähettää 15.11.2011 päivätyn 34. kaupunginosan (Pakila, Itä-Pakila) erityis- ja vesialueita ja 35. kaupunginosan (Tuomarinkylä, Tuomarinkartano) korttelia 35075, puisto-, lähivirkistys-, erityis- ja vesialueita, urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita sekä maisemallisesti arvokasta peltoaluetta koskevan asemakaavan muutosehdotuksen nro 12072 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet esitettyihin mielipiteisiin.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että asemakaavan muutosehdotus asetetaan nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus, Kaj:n rooteli *****

Esittelijä

24.01.2012

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi

Karisto Maria, maisema-arkkitehti, maisemakulttuuri, puhelin: 310 37211
maria.karisto(a)hel.fi

Laakso Kaarina, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi

Salastie Riitta, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37218
riitta.salastie(a)hel.fi

Salonen Peik, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

Tenkanen Kari, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37132
kari.tenkanen(a)hel.fi

Hälvä Heikki, liikenneinsinööri, meluasiat, puhelin: 310 37142
heikki.halva(a)hel.fi